

BRIEFING – MEETUP HILVERSUM

EEN VAN
DE JONGENS

Hilversum

INTRODUCTIE

Kansenongelijkheid

‘Kansenongelijkheid is in het Nederlandse onderwijs het afgelopen decennium verdubbeld’ zo liet het rapport van de Onderwijsinspectie in 2016 zien. En het probleem wordt steeds groter! “Gefeliciteerd met het diploma en het inkomen van je ouders” geldt helaas door het hele land, zoals deze kansenkaart goed laat zien. Corona heeft het probleem zichtbaarder gemaakt en helaas ook verder vergroot. Dit is geen goede zaak. Naast dat het verspilling van talent is, vergroot het de tweedeling in onze maatschappij. Dit gaat dus iedereen aan. Reden genoeg om er iets aan te doen. Goed dus dat je bij de Meetup Kansenongelijkheid aansluit!

Meetups

Deze Meetup is georganiseerd naar aanleiding van de documentaireserie Klassen en bedoeld voor iedereen die met kinderen en jongeren werkt. Daarbij nemen we de school (PO en VO) - en iedereen die daar werkt - als middelpunt, omdat we denken dat het basis- en het middelbaar onderwijs de kern vormen. Daar gaan alle kinderen en jongeren naartoe en dus kan de school de spil in het web zijn. Uiteraard spelen jeugdwerkers, zorgprofessionals, mensen in de kinderopvang of in het vervolgonderwijs (etc.) een even grote en cruciale rol. Tijdens de Meetup zit je daarom aan tafel met allerlei soorten professionals. In groepjes gaan jullie nadenken

over oplossingen binnen drie thema’s die bij kansenongelijkheid spelen. Wat zou je gezamenlijk kunnen doen - met het hele netwerk rondom een kind - om elk kind gelijke kansen te bieden? Wat gebeurt er al, waar kun je bij elkaar aansluiten en wat mist er nog? Vervolgens maken jullie concrete afspraken waar je direct mee aan de slag kan. Deze Meetup wordt dan hopelijk het begin van een nieuwe koers.

Waarom dit document?

Tijdens de Meetup bespreken we een paar van de belangrijkste thema’s binnen kansen(on)gelijkheid. Elke deelnemer gaat vervolgens aan de slag met één thema. Om op niveau met elkaar te kunnen praten, is het belangrijk om deze kennis van tevoren tot je te nemen. Vervolgens mag je zelf bepalen over welk thema je graag doorpraat op de avond zelf.

Nog niet uitgelezen of gedacht over het onderwerp?

Kijk dan op www.gelijkekansenindeklas.nl. Hier hebben we - ook n.a.v. de documentaireserie Klassen en in samenwerking met de Gelijke Kansen Alliantie van het ministerie van OCW en een hele groep wetenschappers en mensen uit het onderwijs - een Kennisbank Kansengelijkheid ontwikkeld. Deze is speciaal voor onderwijskrachten om zich - ook op thema - verder te verdiepen in wat het probleem is en wat ieder kan bijdragen.

THEMA 1

Taal centraal

Hoe voorkomen we gezamenlijk dat de (Nederlandse) taalachterstand van een kind in de weg staat van zijn/haar (verdiende) kansen?

Beheersing van de Nederlandse taal is essentieel voor leerlingen om mee te kunnen komen op school én in de samenleving. Het aanpakken van Nederlandse taalachterstanden staat al jarenlang centraal in het onderwijsbeleid. Toch blijven deze achterstanden een hardnekkig probleem; een groeiende groep leerlingen komt laaggeletterd van school. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat taalachterstanden al vroeg, liefst nog voor de basisschool, worden gesignaleerd? En hoe gebruik je meertaligheid in het voordeel van het kind? Hoe zorgen we vervolgens gezamenlijk voor extra aanbod waardoor de achterstand van een kind niet in de weg komt te staan van zijn (verdiende) kansen zonder dat docenten er al hun tijd mee kwijt zijn?

Meer lezen/luisteren/zien?

- [Taalachterstand voor het leven: groeiende groep jongeren verlaat het onderwijs laaggeletterd- Nieuwsuur](#) (artikel + filmpje)
- [Nederlandse leerlingen hebben een leesprobleem. Op zoek naar beter taalonderwijs - Anja Vink, Vrij Nederland](#) (artikel)
- [Leer kinderen beter schrijven. Het werpt op heel veel vlakken vruchten af - Marilsee Eerkens, De Correspondent](#) (artikel)
- [Hoe ga ik om met meertalige kinderen in mijn klas? - Kletshead de Podcast, met Frederike Groothoff](#) (podcast + handig lijstje met concrete voorbeelden voor lesactiviteiten)

het wegwerken van een Nederlandse taalachterstand. Welke partijen zijn dit? Hoe kun je deze partijen hier in de regio zo effectief mogelijk aan elkaar verbinden, zodat er zo min mogelijk tijd verloren gaat? En hoe zorgen we ervoor dat de kinderen die nog niet in beeld zijn, omdat ze bijvoorbeeld nog niet naar school gaan, toch in beeld komen?

Let op: bij de signalering is het belangrijk dat je je realiseert dat het niet alleen gaat over kinderen van een buitenlandse komaf, het kan net zo goed gaan over kinderen van bijvoorbeeld lager of niet opgeleide ouders met een beperkte woordenschat. ([Wetenschappelijk onderzoek](#))

1.2 Zorg voor een gezamenlijk doel

Opdrachten waarin leerlingen samenwerken met een partner om een gezamenlijk doel te bereiken zijn aangetoond effectief voor de taalontwikkeling van een kind. Leerlingen luisteren beter als ze een bepaald doel voor ogen hebben; op die manier hebben ze een motivatie om te luisteren. Luisteren is dan weer goed voor de taalontwikkeling van leerlingen. Het kan daarbij ook helpen als zo'n gezamenlijk project goed aansluit bij de leefwereld van een kind, omdat het hierbij een intrinsieke motivatie kan vinden. Het loont dus om creatief te zijn met de opdrachten die je geeft. Het

OPLOSSINGSRICHTINGEN

1.1 Signaleer samen – zo vroeg mogelijk.

Hoe vroeger duidelijk is dat een kind een Nederlandse taalachterstand heeft, hoe beter het te verhelpen is. Je hebt immers meer tijd om eraan te werken. Daarom is het belangrijk dat er goede communicatie is tussen de partijen die al vroeg in aanraking komen met een kind en de partijen die bij kunnen dragen aan

netwerk rondom de school kan hierbij een grote rol spelen. Door verbindingen te leggen tussen school en de buurt kunnen er (gemakkelijker) projecten ontstaan die voor leerlingen belangrijk zijn. Leerlingen zouden bijvoorbeeld een onderneming voor de wijk kunnen opzetten of met lokale culturele instellingen aan een project kunnen werken. Welke projecten kun je verzinnen om te zorgen voor een gezamenlijk doel? Wat is er op lokaal gebied al aan initiatieven die hieraan kunnen bijdragen of wat zou je zelf kunnen verzinnen? Hoe kunnen andere professionals die om een kind heen staan hieraan bijdragen? Kortom; welke samenwerkingen zijn er te bedenken waardoor kinderen projectmatig aan hun taal werken? (Bron: [NRO](#), 2020)

1.3 Zet in op (voor)lezen

Schot voor open doel, maar lezen en voorgelezen worden hebben, logischerwijs, een positief effect op de taalontwikkeling van kinderen. Daarom moet er, zowel thuis als op school, ingezet worden op (voor)lezen. Zeker in het primair onderwijs kan intensief (voor)lezen een groot positief effect hebben op leerlingen. Op school kan dit uiteraard via de docent en soms kan het ook helpen als lezen door mensen van buiten school wordt gestimuleerd. Op deze manier wordt het nog specialer. Bijvoorbeeld door het organiseren van een naar de bibliotheek of een schrijver, een kunstenaar of zelfs een ouder kan komen voorlezen in de klas, maar denk ook aan een buddysysteem waarbij oudere leerlingen of anderen uit de wijk jongere leerlingen voorlezen en helpen zelf te lezen. Mocht dit niet genoeg zijn, dan is er in te zetten op een buitenschools traject dat (voor)lezen thuis stimuleert. Wat kun je bedenken aan initiatieven om kinderen aan het (voor)lezen te krijgen? En hoe kun je de wijk daarbij betrekken?

(Bron: [Stichting Lezen](#), 2019)

1.4 Maak gebruik van meertaligheid i.p.v. de focus te leggen op de Nederlandse taalachterstand

Aan de meertaligheid van kinderen benutten binnen de schoolmuren zitten ontzettend veel voordelen. Zo toonde taalkundige Jim Cummins aan dat kinderen bij het leren van verschillende talen een gemeenschappelijke onderliggende vaardigheid ontwikkelen. Dit

houdt in dat leerlingen vanuit hun eerst geleerde taal gemakkelijker een tweede taal kunnen leren. Daarnaast biedt het spreken van meerdere talen kinderen mogelijkheden op de arbeidsmarkt en zijn er ook op sociaal-emotioneel vlak voordelen verbonden aan het stimuleren van de thuistaal. Kinderen voelen zich in hun totaliteit meer gewaardeerd en omdat zij meer aangesproken worden op wat zij wél kunnen groeit hun zelfvertrouwen. Daarnaast is de extra taal die een kind spreekt een deel van de identiteit van het kind. Dit betekent dat weinig ruimte geven aan die taal op school, of het zelfs verbieden, kan leiden tot een onwelkom gevoel bij kinderen (en hun ouders).

Echter, lang werd gedacht dat de thuistalen in de weg zaten van het leren van de Nederlandse taal en daarom is het op veel scholen zo dat de thuistalen worden uitgesloten. Er is dus nog een wereld te winnen.

Tegenwoordig wordt er gepleit voor een actieve waardering van meertaligheid. Hierbij worden op verschillende wijzen de thuis- en moedertalen van leerlingen erkend en gewaardeerd. Dit heeft positieve gevolgen op sociaal, affectief en cognitief gebied. Het is belangrijk dat leerlingen bewust worden gemaakt van de talen die gesproken worden door hun klasgenoten en dat zij zich erkend en gewaardeerd voelen in hun eigen taal(identiteit). Dit vraagt een open, nieuwsgierige en respectvolle houding van iedereen die om een kind heen staat. Je kan deze talen bijvoorbeeld actief benutten in het leerproces van kinderen. In de praktijk betekent dit dat het spreken, schrijven en gebruiken van niet-Nederlandse talen wordt aangemoedigd in plaats van ontmoedigd ([Functioneel meertalig leren](#)). Een manier hiervoor is het actief waarderen van de extra kennis die (vaak) met een taal gepaard gaan door bijvoorbeeld te koken, groenten te verbouwen, (andere) religieuze verhalen of mythen en sagen te vertellen etc. Door deze verborgen kennis actief te betrekken in de klas zullen leerlingen zich meer gewaardeerd en gezien voelen, wat positieve gevolgen heeft voor hun zelfvertrouwen. Zij worden experts in plaats van dat de nadruk herhaaldelijk wordt gelegd op hun achterstand. Hoe zou je deze taal- en kennisbronnen kunnen achterhalen? Hoe zou je dit kunnen implementeren op school?

Of zelfs in de wijk, zodat deze houding wordt overgenomen door alle professionals om een kind heen?

1.5 Zet in op peer learning

Voortbordurend op het zorgen voor een gezamenlijk doel, kun je ook verder gaan dan alleen kinderen die bij elkaar in de klas zitten. Kinderen en jongeren willen tijd doorbrengen met andere kinderen die op hen lijken of waar ze tegenop kijken. Daarom is het leuker om iets van een ander (ouder) kind te leren, dan iets van een docent of een andere volwassene. Door jongere en oudere leerlingen aan elkaar te koppelen en hen gerichte (taal) leeractiviteiten op maat mee te geven (het liefst dus met een gezamenlijk doel), kunnen zij én van, én aan elkaar leren. Dit is zowel voor de jongere als de oudere leerling waardevol. Hoe zou je ervoor kunnen zorgen dat leerlingen aan elkaar gekoppeld worden? En wat voor soort leeractiviteiten zou je hen mee geven waardoor het voor beide partijen iets oplevert?

Mooie (lokale of landelijke) initiatieven:

- [Voorlees Express](#)
- [De schoolschrijver](#)
- Voor- en vroegschoolse educatie
- Maatjesproject

THEMA 2

De grote oversteek

Hoe kunnen we ervoor zorgen dat er één lange leerlijn wordt gecreëerd voor een kind en hij/zij geen dupe wordt van de overgangen tussen de verschillende soorten onderwijs?

De overgangen van de opvang/voorschool naar het basisonderwijs en dan weer naar het middelbaar onderwijs zijn vaak groot. Te groot zelfs, voor sommige kinderen. Overgangen van het ene type naar het andere type onderwijs kunnen daardoor obstakels worden in het leerproces van een kind. Hoe kunnen we het contact tussen de verschillende soorten onderwijs versterken zodat dit voor kinderen soepele overgangen worden? En hoe kunnen partijen rondom de school hun steentje bijdragen deze overgangen te verzachten?

Meer lezen/luisteren/zien?

- [Overgangen en aansluitingen in het onderwijs - Gion Onderwijs/Onderzoek](#) (rapport)
- [Verbeteren van overgang PO-VO. Best practices](#)

[uit het project Verlengde Schooldag in Groningen - Maria Jongsmā](#) (artikel met daarin best practices)

- [Overgang van PO naar VO met Anko van Hoepen \(PO-raad\) en Nienke Lujckx \(LAKS\)](#)

OPLOSSINGSRICHTINGEN

2.1 Informatie wel én niet delen (betrek het kind erbij!)

Om een leerling op gepaste wijze te kunnen ondersteunen moet er informatie uitgewisseld worden tussen de nieuwe en oude school van de leerling. Tussen het primair en voortgezet onderwijs gebeurt dit vaak nog wel, net als tussen voorschool en het primair onderwijs, maar tussen de opvang en de basisschool bijna nooit. De informatie die uitgewisseld wordt, is vaak feitelijke informatie, zoals prestaties, cijfers en toetsresultaten. Soms is de informatie die wordt overgedragen persoonlijker en ligt de focus op sociale en emotionele factoren die een eventuele overgang naar de middelbare school zouden kunnen bemoeilijken, bijvoorbeeld over de thuissituatie of bepaalde eigenschappen van het kind. Hoeveel informatie de vervolgschool moet ontvangen over leerlingen blijft een lastig vraagstuk; is het het beste om zo min mogelijk te weten om leerlingen een frisse start te geven (zonder negatieve verwachtingen of vooroordelen), of is het het best om compleet geïnformeerd te zijn zodat een kind optimaal bijgestaan kan worden? Het is cruciaal voor zowel voor-, basis- als middelbare scholen om actief met dit vraagstuk bezig te zijn en te blijven. Hiermee omgaan is een kwestie van expertise. Overleg hier goed over met collega's, maar betrek ook de kinderen in kwestie hier zelf bij. Wat zouden ze zelf willen dat de nieuwe school van ze weet? En hoe zou dit ze kunnen helpen of juist tegenwerken? Is er goed contact tussen de verschillende scholen in deze regio? En hoe zou het contact nog versoepeld kunnen worden? En ook: is er genoeg kennis bij het PO over de verschillende scholen in het VO zodat zij kinderen en hun ouders goed kunnen adviseren over de volgende stap? Hoe kan deze kennis hier in de regio worden vergroot? (Bron: [dit wetenschappelijke artikel uit 2018](#))

2.2 Zet oudere leerlingen in als mentoren van nieuwe leerlingen

Kinderen en jongeren willen tijd doorbrengen met andere kinderen die op hen lijken of waar ze tegenop

kijken. En dus is het altijd leuker om iets van een ander (ouder) kind te leren, dan iets van een docent of een andere volwassene. Daarnaast weten we dat tutor- en mentor-interventies, als ze goed gestructureerd zijn, een positief effect kunnen hebben op antisociaal of agressief gedrag, spijbelen en schoolverlaten en de motivatie van kinderen dus. Wanneer je dit combineert, zou het kunnen lonen om mentorprogramma's op te zetten tussen jongeren die al een tijdje op de middelbare school zitten en kinderen die net beginnen of zelfs nog moeten gaan beginnen (groep achters). Door kinderen op deze manier aan elkaar te koppelen, zijn de nieuwkomers minder alleen. Buiten dat kan het - wanneer er een goede klik is tussen het koppel - ook werkdruk wegnemen bij de docent. Het jongere kind heeft immers al iemand waar hij of zij bij terecht kan met vragen. Zo kan het mes aan twee kanten snijden. Echter; het is natuurlijk wel belangrijk dat dit goed begeleidt wordt vanuit school. Daarvoor is een samenwerking tussen het PO en VO noodzakelijk. Hoe zou je zo'n samenwerking op kunnen zetten?

2.3 Een hybride overgang creëren

De laatste jaren wordt steeds meer onderkent dat de overgang van het basis naar het voortgezet onderwijs een grote stap is. Alles is anders; geen vaste klas meer, geen vaste docent, veel huiswerk, opeens wordt er van je verwacht dat je kunt plannen etc. etc. Omdat gezien wordt dat dit een manier is waarop kinderen de weg kwijt kunnen raken, wordt er volop geëxperimenteerd met het verkleinen van deze overgang. Bijvoorbeeld dat de eerstejaars nog wel in een vast lokaal zitten met minder veel verschillende docenten (zoals bij [STEP](#)) of dat leerlingen in het laatste jaar van de basisschool alvast vooruit gaan om te proeven aan de middelbare school (zoals het lokale initiatief Prachtklas). Daarnaast kan het lonen om in de eerste jaren van de middelbare school, maar ook in de laatste jaren van het basisonderwijs extra in te zetten op het leren plannen, huiswerk maken en zelfstandig werken. Op al deze manieren is de overgang en de stap naar zelfstandigheid minder groot. Wat is er in gezamenlijkheid tussen het PO en VO te verzinnen waardoor deze overgang minder groot wordt?

2.4 Draag niet alleen de kinderen over, maar ook de ouders

Eerder concludeerden we dat de thuisbetrokkenheid van ouders de grootste invloed heeft op de schoolprestaties van leerlingen, zowel op het primair als het voortgezet onderwijs. Echter, de ouders betrekken kan soms best wel een kluit zijn. Zeker voor het voortgezet onderwijs, omdat de jongeren daar zelfstandiger zijn dan in het basisonderwijs. Zonde eigenlijk dus dat beide schoolniveaus opnieuw het contact moeten leggen met de ouders. Daarom een denkoefening: wat zou er gebeuren als niet alleen de kinderen van de ene school naar de andere zouden worden overgedragen, maar ook de ouders? Hoe zou je dit samen voor elkaar kunnen krijgen?

2.5 Stem de leerlijnen taal en rekenen af met de leerkrachten uit de laatste groepen van het PO en de eerste klassen van het VO

Niet alleen de sociaal emotionele overgang is groot voor een kind dat naar het voortgezet onderwijs gaat. Vaak sluiten helaas ook de leerlijnen niet goed op elkaar aan, waardoor de leerling een kloof kan ervaren. Daarom is er in Groningen onderzoek gedaan naar hoe deze leerlijnen op het gebied van rekenen en taal beter op elkaar afgestemd konden worden. Daarbij is ingezet op drie aspecten: 1. het inzicht dat VO docenten hebben op de programma's en didactiek van het taal- en rekenonderwijs in het PO 2. dat docenten in het VO zien en ervaren hoe groot de verscheidenheid is tussen leerlingen op beide domeinen, met als ijkpunt de referentieniveaus taal

en rekenen en 3. dat leerkrachten VO en PO in staat zijn om samen oplossingen te bedenken voor het omgaan met deze verscheidenheid in de eerste twee leerjaren van het VO. Als onderdeel van het project hebben leerkrachten op het PO en het VO uitgewisseld welke methoden zij gebruiken. Ook hebben de leerkrachten gezamenlijke bijscholing gehad over het werken met de referentieniveaus. In de praktijk blijkt dat deze gezamenlijke activiteiten daadwerkelijk leiden tot meer wederzijds begrip en tot betere afstemming. Ook hebben ze gezamenlijke studiedagen georganiseerd voor de leerkrachten van de bovenbouw van het PO en de onderbouw van het VO. Dit is voor alle partijen een belangrijke expertise. Gezamenlijke scholing leidt tot een gemeenschappelijk begrippenkader. Leerkrachten leerden van elkaar en wisselden veel kennis en informatie uit. Het concrete resultaat is dat leerkrachten veel sneller geneigd zijn elkaar op te zoeken en te overleggen als ze daar behoefte aan hebben. Wat gebeurt er op dit moment al in dit kader in Amersfoort? En als dit nog ontbreekt, hoe zou zo'n soort project ook hier opgezet kunnen worden? (Bron: [Verbeteren van de overgang PO-VO](#) - Best practices uit het project Verlengde Schooldag in Groningen)

Mooie (lokale of landelijke) initiatieven:

THEMA 3

Zorgen vs. lesgeven

Hoe zorgen we ervoor dat docenten zich met hun kerntaken bezig kunnen houden en zij geen hulpverleners worden?

Op sommige scholen in Hilversum lijdt een groot deel van de kinderen onder multiproblematiek. Er is dan bijvoorbeeld sprake van armoede, een onveilige thuissituatie, leer- en taalachterstanden, lage

ouderbetrokkenheid en problemen met justitie. Deze problematiek kan onderdeel het leerproces negatief beïnvloeden. Niet gek, een kind kan namelijk niet (goed) leren als het in crisis verkeert. Kinderen hebben buiten school soms weinig opties meer om steun te zoeken (door bezuinigingen en het wegvallen van publieke voorzieningen). Het kan soms lijken alsof school alle problematiek alleen op moet lossen. Dit gaat helaas vaak ten koste van het andere werk van de docent en veel docenten geven aan dat dit de werkdruk verhoogd. In theorie zou dit ten koste kunnen gaan van de kwaliteit van het onderwijs. Hierdoor worden de betreffende kinderen dubbel benadeeld; ze hebben het al zwaar thuis en dan krijgen ze ook nog kwalitatief minder goed onderwijs.

Hoe zorgen we voor een goede aansluiting op het netwerk rondom de school en dat alle partijen om een kind heen gezamenlijk verantwoordelijkheid dragen voor alle problematiek rondom een kind, en niet alleen de school? En hoe hou je de communicatie zo goed, dat iedereen z'n eigen stukje op zich kan nemen en in vertrouwen de rest kan overlaten aan de andere mensen om een kind heen?

OPLOSSINGSRICHTINGEN

3.1 Rust docenten extra goed uit

Lesgeven op een school waar veel problemen spelen is geen eitje. Het vraagt veel van docenten in termen van professionaliteit en expertise. Niet elke docent zal hier aan het begin van zijn/haar loopbaan meteen klaar voor zijn. Toch komen jonge docenten relatief vaak op deze 'moeilijke' scholen terecht. De vraag is of dit wenselijk is en of je docenten niet eerst beter moet uitrusten, juist deze kinderen hebben kwalitatief hoogstaand onderwijs nodig. Een voorbeeld van een programma gericht op het uitrusten van docenten is het Britse Teach First. Dit is een trainingsprogramma specifiek gericht op het opleiden van docenten voor achterstandsscholen. Deelnemers aan Teach First volgen een tweearig programma waarin ze voorbereid worden op het lesgeven op 'moeilijke' scholen. Dit klinkt intensief (en dat is het ook), maar de resultaten zijn overweldigend positief. Teach-first verbetert de schoolresultaten van leerlingen, het werkplezier van docenten én docenten zijn meer geneigd om hun loopbaan voor te zetten op scholen met veel kwetsbare leerlingen. Het geven van goed onderwijs is één van de beste vormen van zorg die je kunt geven, zouden ze in Engeland zeggen. (Bron: [NRO, kennisrotonde](#))

Meer lezen/luisteren/zien?

- [Handreiking omgaan met armoede op scholen](#) - Mariette Lüsse en Annelies Karsenberg, (handreiking)
- [Aandachtspunten samenwerking onderwijs/jeugdhulp](#) - Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek (Tips om op een prettige manier te kunnen doorverwijzen en samen te kunnen werken met ouders en jeugdhulpinstanties)
- [Webinar Jeugdhulp in de school](#) - Ontwikkelingsgroep jeugdhulp in de school (webinar)
- [Kenniskaart 'kwaliteit verbinding onderwijs en jeugdhulp'](#) - Nederlands Jeugdinstituut (handreiking)

3.2 Verenig het netwerk om het kind heen

Zoals gezegd, als een kind in een omgeving met veel probleem opgroeit, kan dit leiden tot slechtere schoolprestaties. Daarom lijkt het nog wel eens de verantwoordelijkheid van de docent, of de school, om dit allemaal op te lossen. Om te zorgen dat de school niet al deze rollen hoeft te vervullen, is het belangrijk dat er in gezamenlijkheid wordt opgetrokken door het onderwijs en omliggende partijen. Dit houdt in dat er ingezet wordt op hoge ouderbetrokkenheid (bijvoorbeeld d.m.v. huisbezoeken), maar ook dat er een intensief netwerk van (externe en interne) zorgpart-

ners wordt onderhouden, zoals de gemeente, Regionaal Bureau Leerlingzaken (RBL), maatschappelijk werk, Veilig Thuis en zorgaanbieders. Door de zorg ook echt bij de zorg te leggen, kan het onderwijs zeer meer richten op lesgeven. Wat is het lokale netwerk rondom de school? Is er een manier waarop dit netwerk beschikbaar kan worden gemaakt voor alle scholen, zodat zij snel en gemakkelijk kunnen vinden wie ze waarvoor kunnen benaderen? Hoe kan dit netwerk laagdrempelig aan de scholen gekoppeld worden? En is er bijvoorbeeld een mogelijkheid om het netwerk dat nodig is om kinderen uit verschillende nare situaties te helpen, fysiek de school in te brengen zodat de lijntjes letterlijk korter worden? Zo ja, hoe dan? En vervolgens: hoe kunnen we ervoor zorgen dat de communicatie zo goed is tussen de verschillende partners dat iedereen de verantwoordelijkheid met vertrouwen over kan dragen aan de ander? (Bron: [NRO, kennisrotonde](#))

3.3 Individueel mentor/coachprogramma

Uit onderzoek blijkt dat kinderen die uit ingewikkelde thuissituaties komen, baat hebben bij een individueel mentorprogramma. In dit programma worden ze toegewezen aan een vriendelijk ouder persoon (een soort rolmodel) met wie ze één à twee keer per week afspreken. Deze mentoren zijn getraind om een warme band op te bouwen met kinderen en ze zijn uitgerust met handvatten om het leerproces te

bevorderen. Denk hierbij aan onderwijsassistenten, maar ook bijvoorbeeld pabo-studenten en onderwijskundigen in opleiding. Zij kunnen de leerling in kwestie op allerlei gebieden begeleiden. Bij schoolwerk, maar ook bij de ingewikkelde persoonlijke situaties. Zij kunnen een luisterend oor zijn maar ook helpen met het vinden van de juiste professionele hulp of het aanvragen van een subsidie om op een sportclubje te kunnen komen of muziekles te nemen.

Wat is er al op het gebied van mentorprogramma's in deze regio? En/of hoe kunnen we ervoor zorgen dat individuen uit deze streek ingezet kunnen worden op scholen om deze rol te vervullen? En hoe kunnen we er vervolgens voor zorgen dat dit niet alleen de verantwoordelijkheid is van de school, maar van het hele netwerk om een kind heen?

(Bron: [Review van wetenschappelijk onderzoek](#))

Mooie (lokale of landelijke) initiatieven:

- Het koppelen van gemeentelijke jeugdconsulenten aan alle scholen BO en VO (kunnen deelnemen aan ZATS)
- Onderwijs zorg-arrangementen op Speciaal (Basis)Onderwijs: J.H. Donnerschool, de Wijngaard en de Mozarthof
- [Werkwijze Multidisciplinair Overleg van samenwerkingsverband Unita](#)
- [Arrangementen](#) van samenwerkingsverband Unita (zoals bv. ambulante begeleiding, ambulatorium lezen, arrangement plus, handelingsgerichte diagnostiek, hoog begaafd dubbel bijzonder, school maatschappelijk werk en meer)
- [Stichting maatjesproject Gooi en Vechtstreek](#)